

ANOTACE: Šikana

Aktivita ošetřuje vztah učitel – žák, nikoli žák – žák.

Aktivita otvírá problém šikany učitelů jako sociálně patologického jevu. Řeší psychické dopady šikany, motivaci agresorů, roli diváků a právní podporu, kterou případná oběť šikany má. Aktivita klade na učitele velké nároky, musí si být jist, že vzniklou diskuzi ustojí a bude schopen žákům vysvětlit, že ponižování či zastrasování učitele (nebo kohokoli jiného) vede k psychickým problémům ponižovaného, že agresivita není asertivita, že stupňování agrese vůči slabšímu jedinci může vést k věcem, které iniciátoři šikany původně ani nezamýšleli a jež pro ně budou mít nenávratně negativní následky (stejně jako pro oběť).

Aktivitu by učitel měl realizovat ve třídě, kde k podobným projevům šikany nedochází, slouží pouze jako prevence, nikoli jako způsob řešení. K řešení problému šikany by měl být vždy přizván odborník.

CÍLE:

Žáci:

- jsou schopni reflektovat psychický dopad šikany na oběť,
- jsou schopni definovat rozdíl mezi asertivitou a agresivitou,

DÉLKA: 45 minut

POMŮCKY:

- pracovní list - internet

POSTUP:

- 1) Každý žák napíše 5 vlastností, kterých si na lidech nejvíce váží.

Tento výukový materiál vznikl za podpory:

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
OP Praha – pól růstu ČR

2) Ptáme se žáků, co je autorita a jakým způsobem ji oni sami dosahují. Čím si u nich učitelé budují autoritu? Musí být učitel přísný? Žáci postihnou souvislost mezi vlastnostmi, kterých si váží, a budováním autority. Definujeme si rozdíl mezi asertivním a agresivním jednáním.

3) Společně s žáky si definujeme pojem *šikana*, žáci říkají své nápady/názory, které učitel komentuje. V rámci diskuze se učitel ptá, zda může docházet i k šikaně učitelů? Za jakých okolností?

Pomocný zdroj pro učitele: <https://edu.ceskatelevize.cz/video/11635-psycholog-david-cap-kdyz-nad-ucitelem-ziska-moc-trida?vsrc=porad&vsrcid=ochrance-serial>

4) **Promítneme žákům** následující ukázkou filmu Ochránce:

<https://edu.ceskatelevize.cz/video/11821-ochrance-sikana-ucitelky?vsrc=porad&vsrcid=ochrance-serial>

Do 22 minuty a 17 vteřiny – ukázka je doporučena, lze vybrat jinou nebo pustit díl seriálu celý.

5) Rozdáme pracovní list, v rámci kterého si definujeme, kdo je agresor, podporovatel agresora, oběť, divák, potenciální obránce oběti. Žáci odpovídají na otázky: *Jaká je motivace agresora? Jaká je motivace podporovatele? Jaká je role diváka? Nese i divák odpovědnost za vzniklou situaci? Čeho se bojí potenciální obránce? Žákům ponecháme dostatečný prostor na vypracování všech úkolů.*

PRACOVNÍ LIST (shrnutí pro učitele):

1) *Napište dva nejsilnější motivy příběhu.*

2) Kdo je v ukázce: agresor:
podporovatel agresora: oběť: diváci:
potenciální zastánce oběti:

3) Napište odpovědi na otázky:

a) Jaká je motivace agresora v případě šikany? Jak si vybírá svou oběť?

b) Zůstává agresor u stále stejné metody, jak ponižovat či ubližovat? Nebo se podle vás tato metoda vyvíjí?

- c) Jaká je motivace podporovatele agresora?
- d) Jaká je role diváka? Nese i divák odpovědnost za vzniklou situaci?
- e) Čeho se bojí potenciální obránce?
- f) Jak byste se v podobné situaci zachovali vy? ¹

6) Vybraní žáci prezentují své odpovědi, o kterých společně diskutujeme.

¹ Nechávám na zvážení učitele, zda upřesní, jakou pozici (roli) si žáci mají vybrat (učitel, žák), nebo nechá výběr na žákovi.

7) Diskutujeme s žáky o následcích, které šikana má. (Psychický dopad na oběť, následky pro agresora - vyloučení, podání trestního oznámení – viz seriál Ochránce.)

REFLEXE:

V rámci reflexe je nutné ošetřit veškeré emoce, které diskuze vyvolá. Je důležité, aby žáci chápali, že i učitelé jsou lidé, kterým lze ublížit, ale není žádoucí v nich vyvolávat pocity viny.

Pro učitele:

- 1) <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/1980289-dcera-sikanovane-ucitelky-ze-skoly-se-vracela-zdrcena-stezovala-si-rediteli-ale-nic>
- 2) <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/1751332-skolni-inspektor-za-neresenou-sikanu-jsou-zodpovedni-ucitele-ale-i-rodice>

Debata odborníků k seriálu Ochránce (díl 1.):

https://www.youtube.com/watch?v=orMR_WE4vLs&t=121s

Seriál Ochránce není rekonstrukcí reálných kauz, využít nicméně můžete například materiály ke skutečnému případu šikany učitelky v Třebešíně.

Tento výukový materiál vznikl za podpory:

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
OP Praha – pól růstu ČR

Občankáři

{ www.obcankari.cz }

Tento výukový materiál vznikl za podpory:

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
OP Praha – pól růstu ČR

